

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2023

for Coop Norge SA

*Etisk handel Norge har vurdert at rapporten til Coop Norge SA oppfyller våre krav til basisnivå. Les mer om basisnivå **her**.*

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø, klima og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål og Parisavtalens 1,5 graders mål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer i Etisk handel Norge som er på Basisnivå1 oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep Responsible Business Conduct er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, dyr, samfunn og miljø – kalles aktsomhetsvurderinger (due diligence). Virksomheter over en viss størrelse er gjennom åpenhetsloven pålagt å gjøre aktsomhetsvurderinger på menneskerettigheter. Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger også på samfunn, miljø og dyr og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper (vår Code of Conduct) for bærekraftig forretningspraksis dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

For Coop Norge konsern handler bærekraft om å skape positive verdier og sikre en trygg fremtid for mennesker, miljøet, samfunnet og egen virksomhet. Vi er en betydelig samfunnsaktør som eies av over to millioner medlemmer i samvirkelagene. Dette innebærer et stort ansvar for hvordan vi driver virksomheten.

Coop Norge konsern skal utvise aktsomhet og fremme ansvarlig forretningspraksis gjennom hele verdikjeden og bidra til dette for hele Coop i Norge. Som en av landets største innkjøpere har vi mulighet til å påvirke våre leverandørkjeder. I samarbeid med leverandører og samarbeidspartnere skal vi sikre ansvarlighet og etisk forretningsdrift. Vi skal alltid tilfredsstillende gjeldende lovkrav knyttet til åpenhet, innsikt og oppfølging i egen virksomhet og i leverandørkjedene. Vi har vedtatt overordnede retningslinjer for hvordan virksomheten skal håndtere viktige områder som ansvarlig innkjøp, dyrevelferd, helse, miljø og sikkerhet, mattrygghet, personvern, antikorrupsjon og vår rolle som arbeidsgiver. Vi ønsker å bidra til omstillingen til en bærekraftig utvikling med hensyn til både produksjon og forbruk. Dette omfatter målrettet arbeid for å redusere klimagassutslipp, matsvinn og miljøpåvirkning, tilrettelegge for bedre folkehelse og et sunnere kosthold samt å arbeide for å fremme menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold gjennom hele verdikjeden.

Vi benytter en risikobasert tilnærming til arbeidet med ansvarlig forretningspraksis og vi søker langsiktige og gode samarbeid med våre mange leverandører. 2023 har vært et svært aktivt år i arbeidet med ansvarlig forretningspraksis i Coop. Organisasjonen har lagt ned betydelige ressurser for å gjennomføre enda bedre risikokartlegginger og aktsomhetsvurderinger. Målsettingen er å sikre oss tilstrekkelig informasjon og oversikt over vesentlige forhold i flere komplekse verdikjeder og derigjennom tilfredsstillende åpenhetslovens krav. Gjennom året har vi blant annet fulgt opp prosjektet med cashewnøtter i regi av Etisk handel Norge, vi har gjort selvstendige undersøkelser knyttet til tomatproduksjon i Spania og gjort flere vurderinger med hensyn til handel fra konfliktområder.

Vi har besvart flere henvendelser med henvisning til åpenhetsloven og har ikke mottatt klager i denne sammenheng. Vi ser betydelig framgang i det krevende arbeidet med ansvarlig forretningspraksis, men erkjenner at mye er uløst og at det er utfordringer som må håndteres også i årene som kommer. Fremover vil vi derfor fortsette å videreutvikle og forbedre vårt arbeid med ansvarlig forretningspraksis.

Vi kommuniserer om status på vårt arbeid gjennom årlig rapportering til Etisk handel Norge, vår årlige bærekraftsrapportering (GRI) og gjennom vår årlige redegjørelse for aktsomhetsvurderinger for etterlevelse av åpenhetsloven.

" For Coop Norge konsern handler bærekraft om å skape positive verdier og sikre en trygg fremtid for mennesker, miljøet, samfunnet og egen virksomhet. "

Philipp Engedal
Administrerende direktør Coop Norge

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

Coop Norge SA

Adresse hovedkontor

Østre Aker vei 264, 0977 Oslo

Viktigste merker, produkter og tjenester

Dagligvare og faghandel

Beskrivelse av virksomhetens struktur

Coop er en betydelig samfunnsaktør som eies av over to millioner medlemmer i samvirkelagene. Dette innebærer et stort ansvar for hvordan vi driver virksomheten.

Helt siden kooperasjonens opprinnelse har vi vært til for å løse samfunnsproblemer i fellesskap. Coop Norge konsern har ansvar for å utvise aktsomhet og fremme ansvarlig forretningspraksis gjennom hele verdikjeden og bidra til dette for hele Coop i Norge.

Coop i Norge: Omfatter Coops totale virksomhet i Norge, samvirkelagene og Coop Norge konsern.

Coop Norge SA: Samvirkelagene er medlemmer og eiere av Coop Norge SA, som er samvirkelagenes fellesorganisasjon. Coop Norge SA er i henhold til våre vedtekter (§ 2) forpliktet til å ivareta sentrale fellesoppgaver for samvirkelagene. Coop Norge SA er morselskap i Coop Norge konsern som er en bredt sammensatt virksomhet. Coop Norge konsern omfatter grossist-, industri- og eiendomsvirksomhet, utvikling og forvaltning av kjedekonsepser, innkjøp, IT og teknologiutvikling, samt butikkdrift.

Coop Norge konsern: Utover morselskapet Coop Norge SA, er de største virksomhetene Coop Norge Eiendom konsern, Coop Norge Industri konsern og Norsk Butikkdrift konsern.

Organisering og styringsrutiner for bærekraft i Coop

Måten vi styrer vår virksomhet på er avgjørende for verdiskaping og bærekraft i verdikjeden. Nedenfor beskrives vår styringsstruktur og hvordan vi jobber aktivt med bærekraft i vår virksomhet.

Bærekraft er en integrert del av beslutningsprosesser på alle nivåer av virksomheten. Gjennom en tydelig og helhetlig tilnærming tar vi sikte på å håndtere våre påvirkninger, risikoer og muligheter på en god måte.

Styret i Coop Norge SA har det øverste ansvar for strategi og forretningsstyring, herunder arbeidet i Coop Norge konsern. Styret informeres jevnlig om virksomhetens bærekraftsarbeid, og er ansvarlig for å føre tilsyn med håndteringen av vår påvirkning forårsaket av vår virksomhet eller i våre leverandørkjeder. Dette inkluderer arbeid med aktsomhetsvurderinger og risikovurderinger, eksempelvis i forbindelse med ivaretagelse av pliktene i åpenhetsloven. Styret skal varsles ved alvorlige avvik relatert til Coops bærekraftsarbeid.

Administrerende direktør i Coop Norge SA har ansvaret for implementeringen av de strategiske prosessene i Coop Norge konsern. Dette inkluderer strategisk håndtering av påvirkning, risiko og muligheter relatert til

---

bærekraftsarbeidet.

Direktør for Økonomi og Finans har det operative ansvaret for implementering av strategien, arbeidet med bærekraft for øvrig og vår bærekraftsrapportering. Leder for bærekraft rapporterer til leder for Virksomhetsstyring, som rapporterer til direktør for Økonomi og Finans. Leder for bærekraft har det daglige ansvaret for vår implementering av bærekraftstrategien, arbeidet med bærekraft for øvrig og vår bærekraftsrapportering. Personen har også lederansvar for rådgiver klima og energi og for rådgiver bærekraftig innkjøp som har et særlig operativt ansvar for sine fagområder.

I Coop Norge konsern er vi opptatt av en god forankring og operasjonalisering av bærekraftsarbeidet på tvers av virksomheten. Derfor er ansvar for flere deler av arbeidet delegert til ulike fagområder.

Vi har jobbet med ansvarlige innkjøp i flere tiår, men de siste årene har vi lagt ned mye arbeid sentralt i organisasjonen for å sikre at alle avdelinger jobber enda mer systematisk med informasjonsinnhenting, risikokartlegging og oppfølging av leverandører. Arbeidet med aktsomhetsvurderinger er godt forankret i ledergrupper og styret. Etter at åpenhetsloven ble innført har vi iverksatt flere tiltak for at organisasjonen skal møte forpliktelsene i loven. Vi har organisert arbeidet med etablering av en tverrfaglig gruppe "referansegruppe ansvarlige innkjøp" som sikrer at aktsomhetsvurderinger blir integrert i den daglige driften innenfor organisasjonens virksomhet. Vi har etablert felles styrende dokumenter og rutiner som igjen sikrer involvering og resultatgjennomgang. På denne måten legger vi til rette for en risikobasert tilnærming med god forankring og involvering av hele organisasjonen og sikrer god oppfølging som en del av våre innkjøpsprosesser.

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

60 927 000 000

Antall ansatte

5 868

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering og denne rapportens tidsperiode

I 2023 er det gjennomført en større omorganisering i Coop Norge SA. Dette innebærer at organiseringen av det operative arbeidet er endret i rapporteringsåret. Frem til 1. november 2023 hadde direktør HR og Kommunikasjon det operative ansvaret for implementering av bærekraftstrategien, arbeidet med bærekraft for øvrig og vår bærekraftsrapportering. Fra 1. november 2023 ble dette ansvaret flyttet til direktør for Økonomi og Finans. Begge stillinger er representert i konsernledelsen og rapportere til administrerende direktør i Coop Norge SA.

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Vivian Eide Jektvik, rådgiver bærekraftige innkjøp

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

vivian.eide.jektvik@coop.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av virksomhetens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Vår innkjøpsstruktur:

Vårt innkjøp skjer i flere enheter og avdelinger:

Innkjøp dagligvare er ansvarlig for innkjøp av dagligvarer; tørrvarer, ferskvarer, frukt og grønt, både fra merkevareleverandører, egne industriselskaper og øvrige leverandører som utvikler egne merkevarer til Coop. Innkjøpsavdelingen har også ansvar for innkjøp av utenlandske varer som importeres via **Coop Trading** - vårt felles nordiske innkjøpselskap for de nordiske Coop-selskapene. Dette selskapet har til sammen over 100 ansatte på hovedkontoret i Danmark og i Spania der innkjøpskontoret for innkjøp av frukt og grønt fra utlandet er lokalisert. Coop Trading importerer utelukkende egne merkevarer til Coops butikker i Norden.

Innkjøp faghandel er ansvarlig for innkjøp av egne og andre merkevarer innenfor non-food og byggevarer som selges i Coops butikker i Norge. Innkjøpene er delt i kategorigruppene sport og fritid, bolig og underholdning. I tillegg til at varene selges i fysiske butikker, selges en stor del av faghandelssortimentet også gjennom nettbutikkene obsbygg.no og obs.no.

Indirekte anskaffelser inngår avtaler for tjenester og varer som ikke er for videresalg, det være seg butikkutstyr og innredning, arbeidstøy og tjenesteavtaler til alle kjeder og enheter i Coop Norge SA samt samvirkelagene.

Coop Norge Industri konsern omfatter datterselskapene Røra Fabrikker AS, Goman AS, TradeWay AS, Totenpoteter AS, Himmelgrønt AS og Ferskvarehuset AS som produserer mange av våre egne merkevarer som selges i våre butikker.

Antall leverandører som virksomheten har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

---

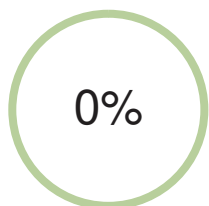
Kommentar til antall leverandører

Vi har jobbet med ansvarlige innkjøp i flere tiår, og har solid erfaring med å velge ut leverandører basert på økonomiske, miljømessige og sosiale forhold. Les mer om dette i Coops etiske retningslinjer for leverandører. Før inngåelser av et nytt samarbeid blir alle leverandører vurdert iht. til våre krav og forventninger. Vi stiller også krav til at en rekke råvarer må være sertifiserte. Dette er et viktig risikoreducerende tiltak for Coop, og som sikrer kundene våre mer informasjon om både produktene og produksjonen.

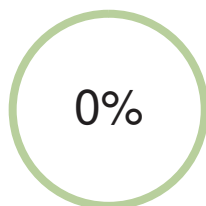

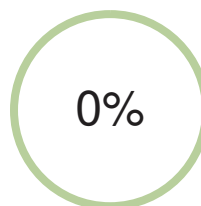
Type innkjøp/ leverandørforhold

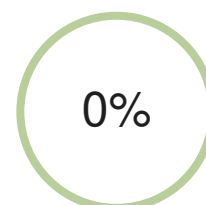
Helt/delvis egneid
produksjon

Innkjøp direkte fra
produsent

Innkjøp via
agent/mellomledd/i
mportør/merkevare
leverandører

Annet

Se noter i årsberetning til Coop Norge SA.

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter som virksomheten har oversikt over, og hvor mange produsenter dette er basert på:

Antall arbeidere

Antall produsenter dette er basert på

Kommentar til antall arbeidere

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Dagligvare (Cashewnøtter, ris, kaffe, te, kakao, sukker, kokosnøtt, bearbeidet tomater)	Gl ob alt
Faghandel (tekstil, fottøy, lyskilder, leker, skrivesaker, sportsutstyr, batterier)	Gl ob alt
Frukt og grønt (fra BSCI definert risikoland og fra Sør-Europa (Spania, Italia og Portugal))	Gl ob alt
Varer og tjenester som ikke selges videre (Innleid arbeidskraft (bygg og vedlikehold, vikarer)), forbruksvarer til butikk, arbeidstøy, emballasje og transport	Gl ob alt

Vi følger ekstra med på risikoprodukter som er oppgitt i våre varekrav - dette er ikke listet opp her.

På bakgrunn av at vi har dagligvare, faghandel, indirekte innkjøp og egen Industri vil det være bredde i innsatsfaktorer/råvarer. Vi har derfor valgt å kategorisere etter større varegrupper.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Nei

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

Mål: Styrke arbeidet med gjennomføring av aktsomhetsvurderinger med kartlegging, prioritering og sikre mer fokus. Arbeidet er påbegynt og vi fortsetter dette arbeidet i 2023 for å operasjonalisere rutiner og jobbe systematisk gjennom hele året.

Status: Vi har kommet godt i gang med arbeidet med gjennomføringer av aktsomhetsvurderinger i Coop. Arbeidet er mer omfattende og komplekst, og vi ser at det er mer omfattende for noen av våre innkjøpsområder å skaffe nok informasjon som kan bidra til at vi gjør bedre risikoprioriteringer, avdekke hvor det er størst risiko for brudd på våre retningslinjer og hvor det er behov for å gjennomføre grundigere aktsomhetsvurdering.

2

Mål: Styrke kunnskapen om ansvarlig innkjøpspraksis til alle relevante ansatte i form av kompetanseheving, utvikling av rutiner og kontinuerlig arbeide for å redusere risiko for brudd i verdikjeden.

Status: I 2023 har vi hatt fokus på å styrke kompetanse på arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Det har blitt gjennomført kurs i ansvarlig innkjøpspraksis som over 130 sentrale ansatte har deltatt på. I tillegg jobbes det nå mer tverrfaglig for å sikre at vi arbeider helhetlig med risikokartlegging og nødvendige tiltak. Kompetansebygging krever kontinuerlig påfyll og fokus og dette er noe vi skal fortsette med fremover.

3

Mål: Vurdere samarbeid med eksterne ressurser for å styrke kompetanse for arbeidet med ansvarlighet.

Status: Vi ser at samarbeid med eksterne aktører er viktig og noe som vi har satt på vår agenda. Vi har fått på plass noen samarbeidsavtaler, men dette vil være pågående fremover. Vi skal tilrettelegge for at Coop samarbeider om aktuelle temaer med våre leverandører og fagkompetanse-senter som Etisk handel Norge, Amfori BSCI etc.

4

Mål: I løpet av 2023 har vi som mål å bli medlem av BCI (Better Cotton Initiative) og starte arbeidet med å øke andel sertifisert bomull på egne merkevarer i Faghandel.

Status: Arbeidet er påbegynt.

5

Mål: Vi har ambisjon om å bli godkjent merkebruker hos Rainforest Alliance i løpet av 2023.

Status: I løpet av rapporteringsåret har vi blitt medlem i Rainforest Alliance.

6

Mål :

Gjennomføre kurs i ansvarlig innkjøpspraksis hos alle relevante avdelinger som inngår avtaler med leverandører og tjenester. Oppdatere onboarding program for nyansatte, samt tilrettelegge at alle i organisasjonen får kompetanseheving på tema i form av kurs i Coopskolen.

Status :

Dette arbeidet er påbegynt og vil fortsatt være et fokusområde for oss fremover. Vi skal tilrettelegge for enda mer opplæring for å sikre forståelse og etterlevelse av våre etiske retningslinjer, herunder aktsomhetsvurderinger ansvarlig innkjøp og andre relevante prosesser og retningslinjer.

7

Mål :

Etablere et klimaregnskap som omfatter scope 1, scope 2 og deler av scope 3.

Status :

Dette arbeidet er godt i gang og vi har god oversikt over våre utslipp i scope 1, 2 og delvis 3. Vi er i prosess med å kartlegge de totale indirekte utslippene (scope 3) og har inkludert flere kategorier i 2023. Dette inkluderer råvareproduksjon, foredling og inngående transport. Forretningsreiser og innleid transport er også betydelige kilder til utslipp som er redegjort for. For en status på arbeidet, se Coops bærekraftsrapport for vårt klimaregnskap for rapporteringsåret (tilgjengelig på Coop.no)

8

Mål :

Systematisere arbeidet med avskogningsfrie leverandørkjeder (inkludert prosesser, rutiner og mål)

Status :

Arbeidet er påbegynt.

9

Mål :

Oppdatere coop.no med arbeidet som omhandler bærekraft og hvilke tiltak vi jobber med for å sikre åpenhet om organisasjonens arbeid.

Status :

Arbeidet er påbegynt, men i løpet av rapporteringsåret har coop.no blitt flyttet over på ny plattform som har resultert i at vårt planlagte arbeid med å oppdatere informasjon om bærekraftsarbeidet har måtte vente til ny plattform er etablert. Arbeidet skal derfor tas opp igjen i 2024.

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Etterlevelse av nye lovkrav:

Skape forståelse for hvilke lover og reguleringer som treffer virksomheten innenfor våre identifiserte vesentlige tema og analysere hvordan de påvirker oss. For mer informasjon om våre vesentlige tema, se vår bærekraftsrapport for 2023 på coop.no

2

Prosesser og retningslinjer:

Tilrettelegge for og bidra til å utarbeide og implementerer prosesser og retningslinjer innenfor de vesentlige temaene som gjør organisasjonen i stand til å etterleve gjeldende lover og reguleringer.

3

Aktsomhetsvurderinger:

Vi har skal ha en risikobasert tilnærming og gjennomfører aktsomhetsvurderinger iht. OECDs veiledning for å redusere risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet og våre leverandørkjeder.

4

Kompetanseutvikling:

Tilrettelegge for opplæring, kompetanseheving og utarbeide andre relevante prosesser og retningslinjer for å sikre forståelse og etterlevelse av våre Etiske retningslinjer, herunder prosedyrer for å sikre ansvarlig innkjøp. Utvikle opplæring/kurs som tilgjengeliggjøres via Coop skolen. Tilby kurs fra eksterne innenfor aktuelle fagområder ved behov.

5

Samarbeid med eksterne:

Tilrettelegge for at vi samarbeider om håndtering av de vesentlige temaene med våre leverandører og fagkompetanse-senter som Etisk handel Norge, Amfori BSCI etc.

6

Kommunikasjon og rapportering:

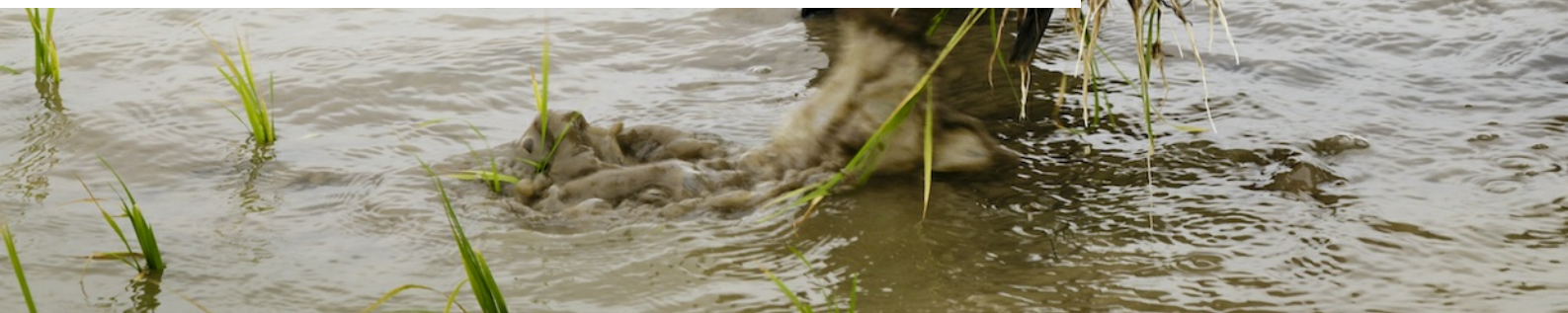
Oppdatere og sørge for relevant informasjon på Coop.no om vårt arbeid med våre vesentlige tema og vår strategi "Et bærekraftig Coop». Forbedre og gjennomføre rapporteringen til Etisk handel Norge og vår redegjørelsen på aktsomhetsvurderinger (åpenhetsloven) samt på rapportering om våre vesentlige tema i bærekraftsrapporteringen til Coop Norge Konsern.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy* for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://www.coop.no/coop-og-barekraft/slik-jobber-vi/strategi-og-policy>

1.A.2 Hva sier virksomheten offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn, miljø og klima?

Vi kommuniserer om vårt arbeid som gjøres for å respektere mennesker, dyr, samfunn, miljø og klima på coop.no, i redegjørelsen om aktsomhetsvurderingen (åpenhetsloven), i års- og bærekraftsrapporten og i vår rapportering til Etisk handel Norge. I 2022 rapporterte Coop Norge SA for første gang på bærekraft iht. GRI rammeverket. I 2023 vil vi også rapportere iht. GRI rammeverket. Vår bærekraftsrapportering publiseres årlig og er utarbeidet i tråd med rapporteringsstandarden Global Reporting Initiativ (GRI) der rapportering om vesentlige tema er grunnleggende (se mer om våre vesentlige tema under). Bærekraftsrapporteringen for 2023 er å finne i Coops årsrapport på coop.no

Våre forventninger til leverandører og samarbeidspartnere er gjengitt i hovedavtalen, våre etiske retningslinjer for leverandører (Code of Conduct) og i avtalevedlegg "Ansvarlig verdikjede". Våre retningslinjer er basert på Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis. Disse prinsippene bygger på internasjonale konvensjoner, deklarasjoner og retningslinjer for virksomheter og globale verdikjeder.

Høsten 2022 gjennomførte vi for første gang en vesentlighetsanalyse. Analysen tok utgangspunkt i hele Coop i Norge da vi ønsket å se på påvirkninger langs hele Coop i Norges totale verdikjede, inkludert oppstrøms og nedstrømsaktiviteter. Tolv tema ble trukket frem som vesentlige for vårt bærekraftsarbeid. Disse ble videre prioritert i henhold til vesentlighet for interessenter og våre mulighet for påvirkning.

Vesentlighetsanalysen er presentert for og godkjent av ledergruppen og styret i Coop Norge SA. Arbeidet med vesentlighet ser vi på som helt sentralt i bærekraftsarbeidet og har som tilnærming å vurdere vesentligheten og aktualitet jevnlig. I 2023 har vi jobbet videre med vesentlighetsvurderingen og startet arbeidet med en dobbelt vesentlighetsanalyse. Dette arbeidet ble igangsatt for tilpasning til EUs nye direktiv for bærekraftsrapportering (CSRD) der dobbel vesentlighet står helt sentralt i den nye rapporteringsstandarden (ESRS). I rapporteringsåret har vi identifisert påvirkning, risiko og muligheter og startet arbeidet med å vurdere grad av vesentligheten innenfor temastandarder definert av i ESRS, da dette arbeidet ennå ikke er ferdigstilt har vi valgt å bygge vårt bærekrafts- arbeid og rapporteringen på vesentlighetsvurderingen som ble gjennomført i 2022.

Gjennom vesentlighetsanalysen har vi definert følgende tema som vesentlig:

- Klimaendringer
- Ernæring og folkehelse
- Likestilling og mangfold
- Matsvinn
- Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
- Plast og emballasje
- Natur og økosystem
- Sirkulær økonomi
- Trygg Vare
- Ansvarlighet og etikk
- Bærekraftige produkter
- Trygg og ansvarlig arbeidsgiver

Interessentdialog er også en viktig del av vårt bærekrafts arbeid. Våre viktigste interessenter er leverandører, myndigheter, bank og finans, organisasjoner, ansatte og fremtidige ansatte, forbrukere, kunder og sluttbrukere. Coop ønsker å ha en åpen og ærlig dialog med våre interessenter og iforbindelse med det pågående arbeidet med dobbel vesentlighetsanalyse er det gjort en utvidet interessentanalyse der vi har kartlagt interessentenes forhold og forventinger til ulike temastandarder i ESRS.

Se bærekraftsrapporteringen i årsrapporten for mer informasjon om prosessen for vesentlighetsanalyse og hvordan vi jobber med å styre og håndtere våre vesentlige tema.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Policyen for bærekraftig forretningspraksis er utviklet med utgangspunkt i Etisk handel Norge sin mal for bærekraftig forretningsvirksomhet. Vi har utarbeidet den i samarbeid med organisasjonens referansegruppe for ansvarlig innkjøp, Etisk handel Norge og relevante instanser i virksomheten som har innvirkning på arbeidet. Policyen er forankret og vedtatt av styret og ledergruppen i Coop Norge SA, samt publisert internt i organisasjonen og på coop.no

---

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i virksomheten, forankret i interne retningslinjer og rutiner og hvorfor?

Arbeidet med aktsomhetsvurderinger er forankret i organisasjonens ledelse, hvor planer, prosesser og rutiner for arbeidet er presentert og redegjort for. Administrerende direktør i Coop Norge SA er ansvarlig for at Coop Norge SA etterlever kravene i åpenhetsloven og herunder gjennomføring av aktsomhetsvurderinger. Dette innebærer å etablere og sikre at driften i relevante områder utfører sitt arbeid. Administrerende direktør har gitt direktør for Økonomi og Finans mandat til å tilrettelegge og følge opp arbeidet.

Direktør for Økonomi og Finans er ansvarlig for å tilrettelegge for at det foreligger aktiviteter som sikrer etterlevelse av åpenhetsloven i daglig, operativ drift, herunder gjennomføring av aktsomhetsvurderinger. Bærekraftsavdelingen har oppgaven med å tilrettelegge for at det gjennomføres aktsomhetsvurderinger i ulike avdelinger, sikre at informasjonskrav blir besvart og at det redegjøres for arbeidet. Arbeidet med aktsomhetsvurderinger krever involvering av mange ulike funksjoner i virksomheten. Bærekraftsavdelingen har det samlede koordineringsansvaret, men prioriteringer, utførelser og tiltak har hver enkelt avdeling operativt ansvar for.

Det er etablert en referansegruppe for ansvarlige innkjøp, med representanter fra områdene Innkjøp og logistikk dagligvare, Innkjøp og sortiment faghandel, Indirekte anskaffelser og Coop Norge Industri. I tillegg foreligger det planer for oppfølging av egne ansatte via HR avdelingen. Transport er også et av våre prioriterte områder. Referansegruppe for ansvarlig innkjøp ledes av rådgiver for bærekraftige innkjøp. Hele Coop Norge SAs virksomhet er gjenstand for aktsomhetsvurderinger, men etter en nærmere vurdering er områdene til de avdelingene som deltar i referansegruppen identifisert som særlig relevant å prioritere. Deltagerne i referansegruppen sikrer involvering av de ulike innkjøpsansvarlige i de ulike avdelingene.

Referansegruppen for ansvarlig innkjøp møtes hver måned hvor status på arbeidet med aktsomhetsvurderinger blir gjennomgått. Respektive ledelse for hver av de ulike avdelingene får oppdatering hvert kvartal. Leder for risikostyring og internkontroll, ledergruppen og styret i Coop Norge SA får også orientering om arbeidet som gjøres, samt om prioriterte risikoområder. Dette gjøres to ganger i året eller hyppigere ved behov.

I samarbeid med Coop Trading og våre nordiske partnere arbeides det også med aktsomhetsvurderinger når det gjelder import av våre egne merkevarer. Det er etablert rutiner og styrende dokumenter som legger føringer for hvordan vi skal gjennomføre dette arbeidet. Det er også etablert en felles arbeidsgruppe som møtes fast for å drive arbeidet fremover og i riktig retning for alle partnerne i Norden.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse (eller lignende), arbeidsoppgaver og incentivordninger?

Arbeidet med aktsomhetsvurderinger og våre plikter i åpenhetsloven kommuniseres til ansatte via intranett og oppfølging i avdelinger vi har identifiserer som mest relevant. Vi har etablert en referansegruppe for ansvarlig innkjøp med representanter fra ulike avdelinger i organisasjonen for å sikre god samhandling på tvers. I tillegg gjennomføres det samtaler med de som er ansvarlige for sine områder for å sikre felles forståelse og prioritering av arbeidet.

Vi har organisert arbeidet med ansvarlig innkjøp i felles prosesser og rutiner på tvers av virksomheten. Hver av de prioriterte områdene har et overordnet risikobilde som utgangspunkt for sine prioriterte områder for hvor det skal gjøres grundigere aktsomhetsvurderinger for å redusere potensiell risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Når vi gjør den overordnede risikokartleggingen for å prioritere hvor det er størst risiko deltar innkjøpere i de aktuelle avdelingene, da de sitter tettes på informasjon og samarbeidet med leverandørene. I fellesskap blir vi enige om prioriteringer for hvor det kreves grundigere aktsomhetsvurderinger og en ansvarsfordeling som er mest hensiktsmessig for den aktuelle aktsomhetsvurderinger.

Vi legger opp til kursing av relevante roller - både av intern og eksterne kursholdere - for å sikre fokus og forståelse for viktighet av området.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Vi har fokus på kompetanseheving og ser stadig på hvordan vi kan forbedre vårt arbeid med ansvarlig innkjøp og aktsomhetsvurderinger. Vi gjennomfører felles kurs på tvers av virksomheten for å skape større forståelse og bidra til kompetanseheving på temaet. Fremover vil vi undersøke om det er relevant å ha mer tilpasset kurs via "Coopskolen", vårt læringsunivers for alle medarbeidere i Coop i Norge. Her har vi mulighet til å spisse og tilgjengeliggjøre læringen tilpasset de ulike rollene, fagområdene og kjedene. I tillegg til dette gjennomføres det kurs innen Trygg Vare, god handelsskikk og antikorrupsjon. I løpet av rapporteringsåret har vi gjennomført fire kurs i ansvarlig innkjøpspraksis i samarbeid med Etisk handel Norge. Over 130 ansatte deltok på kursene som bidro til å gi oss en bredere forståelse for hvordan vår innkjøpspraksis kan påvirke forhold for mennesker i vår verdikjede i en positiv retning.

Når vi går i gang med en aktsomhetsvurdering er vi et tverrfaglig team som diskuterer og fordeler ansvarsområder. For å jobbe grundig med området kreves det en bred involvering av mennesker som har ulik erfaring og kompetanse. Vi synes det på denne måten har fungert bra for å få en mer systematisk gjennomføring og sikre at vi undersøker risikoen som er bakgrunnen for at vi prioriterer en grundigere undersøkelse. I flere av disse tilfellene må vi også innhente informasjon og kompetanse fra eksterne som har mer erfaring om den aktuelle risikoen og temaet.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, dyr og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Vi ønsker å bidra aktivt til omstillingen til ansvarlig og bærekraftig produksjon og forbruk.

Coop i Norge har i dag en felles bærekraftstrategi og overordnede bærekraftsmål frem mot 2025. Strategien legger grunnlag for systematisk og målrettet arbeid innen følgende fem fokusområder: "Et sirkulært Coop", "Et ansvarlig Coop", "Et mangfoldig Coop", "Et miljøvennlig hjem" og "En sunnere handlekurv".

Dette omfatter blant annet målrettet arbeid for å redusere klimagassutslipp, matsvinn og ressurser og for å bevare natur og biomangfold. Videre jobbes det aktivt med en overgang til sirkulærøkonomi gjennom bl.a. smartere ressursbruk, optimalisering av emballasjeb Bruken på egne merkevarer, samt en bærekraftig håndtering av avfallet vi genererer. I tillegg jobbes det målrettet med å tilrettelegge for et sunnere kosthold gjennom utvikling av produkter med en gunstig ernæringsprofil, vareplassering, medlemsfordeler og inspirasjon.

Våre forpliktelser til å ivareta menneske- og arbeiderrettigheter er også en del av strategien og vi jobber aktivt med dette gjennom aktsomhetsvurderinger, etiske retningslinjer og leverandør oppfølging.

1.C.2 Hvordan følges virksomhetens strategier og planer for å være ansvarlig og bærekraftig opp av ledelse og styre?

Styret i Coop Norge SA har det øverste ansvaret for arbeidet med å redusere risiko for brudd på menneske- og arbeidsrettigheter. Styret har vedtatt planer og rutinebeskrivelse for hvordan arbeidet med aktsomhetsvurderinger skal gjennomføres på tvers av organisasjonen. Administrerende direktør er ansvarlig for etterlevelse av strategier, planer og rutinebeskrivelser og har gitt direktør for Økonomi og Finans ansvar for å følge opp dette arbeidet. Ledergruppen i Coop Norge SA får jevnlig orientering om fremdrift på arbeidet med bærekraft. De ulike ledergruppene i innkjøpsavdelingene får jevnlig rapportering knyttet til arbeidet med aktsomhetsvurderinger. I tillegg får leder for risikostyring og internkontroll, ledergruppen og styret i Coop Norge SA en halvårlig orientering på arbeidet i form av hva som er gjort, potensielle funn og planer fremover.

I henhold til åpenhetsloven har vi plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger knyttet til arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt å offentliggjøre en redegjørelse for disse aktsomhetsvurderingene årlig. Redegjørelsen for arbeid med aktsomhetsvurderinger i 2023 vil signeres av styret og publiseres på våre nettsider innen 30. juni 2024. Redegjørelsen og ytterligere informasjon om selskapets arbeid med aktsomhetsvurderinger og åpenhetsloven finnes på coop.no under "Åpenhetsloven i Coop".

1.D Partnerskap og samarbeid med forretningsforbindelser, spesielt leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med forretningsforbindelser, spesielt i leverandørkjeden?

Vi har arbeidet med ansvarlige innkjøp i mange år og har solid erfaring med å velge ut leverandører basert på kriterier som kvalitet, leveransesikkerhet, bærekraft, og ivaretagelse av menneske- og arbeidsrettigheter. Disse forventningene er tydelig gjengitt i vår hovedavtale, etiske retningslinjer og øvrige varekrav. Samtlige dokumenter er gjeldene for alle leverandører og deres underleverandører, i tillegg til øvrige samarbeidspartnere og egen virksomhet. Våre forventninger til leverandører om å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs veileder er også gjengitt i våre avtaledokumenter.

Våre etiske retningslinjer for leverandører vedlegges alle kontrakter som inngås. Her fremkommer hva vi forventer av våre leverandører og samarbeidspartnere. På dagligvare har vi i tillegg et vedlegg "Ansvarlig verdikjede" som legger føre-var prinsippet til grunn for en mer bærekraftig produksjon. Dette innebærer krav til en rekke råvareområder, dyrevelferd og ansvarlighet. Det er innkjøper for det aktuelle vareområdet som videreformidler våre forventninger og krav, og er også den som har løpende dialog med leverandør eller samarbeidspartner i kontraktperioden. Vår avdeling "Trygg Vare" bidrar som støtte og fagressurs når det gjelder screening og spørsmål rundt kvalifikasjoner på trygge varer. Har leverandør spørsmål rundt bærekraft og ansvarlighet involveres rådgiver for bærekraftige innkjøp for å spesifisere og finne gode felles løsninger.

Coop Trading - vårt felles nordiske innkjøpsselskap for de nordiske Coop-selskapene, følger opp sine inngåelser på importleverandører til dagligvare.

For å redusere risiko må alle våre importleverandører på dagligvare gjennom en grundig prekvalifisering relatert til miljø, klima og sosiale forhold før en avtale kan inngås. Dersom det er høyere risiko knyttet til et produkt eller en leverandør, blir det gjennomført en mer detaljert risikovurdering ved hjelp av plattformen til Amfori BSCI. Våre varekrav og etiske retningslinjer må også godkjennes før samarbeid kan finne sted. For våre importerte dagligvarer har vi også en detaljert oversikt av hovedingredienser, noe som bidrar til å gi oss oversikt og sporbarhet på hva produktene inneholder og hvor de kommer fra. Databasen inneholder også informasjon om opprinnelsesland på ingrediensnivå, unntatt noen få tilsetningsstoffer og krydder som av og til kan ha forskjellige opprinnelsesland som må sjekke opp på batchnivå. Lokal kjennskap og tilhørighet er svært viktig i arbeidet med ivaretagelse av sosiale forhold. Coop Trading kjøper inn det meste av importvarene av frukt og grønt. For å være tett på potensielle utfordringer, har de i mange år hatt kontor i Valencia i Spania. På denne måten kommer man tetter på leverandører, arbeidere og ulike utfordringer som må løses.

På faghandel og norske dagligvareleverandører gjøres det også en vurdering rundt sosiale forhold før det kan inngås en avtale. I tillegg til dette gjennomføres det revisjoner og leverandørbesøk gjennom akkrediterte tredjeparter. Coop Trading følger også tett opp sine innkjøpere når det gjelder kurs og kompetansebygging rundt ansvarlig innkjøp, retningslinjer og prosesser.

For non-food og byggevarer, foretas innkjøp gjennom utvalgte agent-partnere. Disse benytter pre-kvalifiseringsprinsippet, som innebærer at ethvert produksjonssted/ enhver leverandør, skal ha en gyldig revisjonsrapport fra et av de anerkjente audit-systemene, gjeldende for produksjonsperioden. Alle leverandører av non-food- og byggevarer levert til Coop Norge, signerer ved kontraktsinngåelse en avtale (Standard Operational Procedures), som regulerer hvilke sosiale forhold og arbeiderrettighetsprinsipper som skal gjelde. Denne avtalen ivaretar også en rekke andre aspekter som er viktige ved produksjon i land med forhøyet risiko. Avtalen (Standard Operational Procedures) skal være signert av utpekt agent-representant, leverandøren og Coop sin representant før produktene settes i produksjon. Vi har fokus på langsiktige samarbeid med leverandører og ser dette i seg selv som et viktig risikoreducerende tiltak. God dialog, kjennskap til hverandres virksomheter og drift samt fokus på felles mål, er med på å redusere risiko for at det forekommer brudd på menneske- og arbeidsrettigheter i felles leverandørkjeder.

Videre har vi på tvers av virksomheten et tydelig fokus på aktsomhetsvurderinger som et risikoreducerende tiltak. Vi anvender en systematisk tilnærming i tråd med OECDs retningslinjer der informasjonsinnhenting, risikokartlegging og igangsetting og overvåking av tiltak står sentralt. Dette er et kontinuerlig arbeid som vi

jobber med som en del av vårt daglige innkjøpsarbeid, og gjennom en stadig bedre oversikt, kan vi prioritere og få dypere innsikt i leverandørkjedene. Over tid vil dette bidra til å redusere risikoen for at det forekommer brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjedene våre.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Vi har overordnede retningslinjer for hvordan virksomheten skal håndtere viktige ansvarsområder som personvern, dyrevelferd, HMS, mattrygghet, ansvarlige innkjøp, antikorrupsjon og vårt ansvar som arbeidsgiver. Sentrale elementer i arbeidet med alle disse områdene er bevisstgjøring, risikokartlegging, kontinuerlig forbedring og rapportering.

I forbindelse med innføring av åpenhetsloven, styrket vi i 2022 arbeidet og styringssystemene for ivaretagelse av sosiale forhold i leverandørkjedene våre. Implementering og videreutvikling av dette arbeidet har hatt høyt fokus også i 2023, og vi ser at det blir stadig viktigere å ha god kontroll på gjennomføring av aktsomhetsvurderinger og leverandør oppfølging for å redusere risikoen for at vi bidrar til brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i våre leverandørkjeder.

For å sikre gjennomføring av bærekraftig forretningspraksis er det etablert rutinebeskrivelser for hvordan aktsomhetsvurderinger skal gjennomføres på tvers i hele virksomheten. Disse rutinene er i tråd med OECDs retningslinjer og inneholder blant annet forventninger om mål for arbeidet, at det er satt av tilstrekkelig med ressurser for gjennomføring og at ansvar og myndighet for arbeidet er tydelig kommunisert. I tillegg har vi rutiner for vurdering av nye leverandører og rutine for beredskap dersom avvik oppstår eller oppdages. Det er ulike risikoer i de ulike avdelingene ut fra hva de kjøper inn, og vi innser at vi har mange risikoområder samlet sett i virksomheten. I løpet av 2023 har vi hatt flere saker som har krevd beredskap der både krig, mer ulikheter i verden og klima og naturendringer øker risikoområder som krever flere aktsomhetsvurderinger. Våre rutiner og retningslinjer vurderes derfor løpende og tas med videre inn når disse dokumentene skal revideres. Hendelser i 2023 har minnet oss på hvor viktig arbeidet med bærekraftig forretningspraksis er og at vi må etterstrebe å ha godt, trygt og bærekraftig innkjøpsarbeid.

I løpet av rapporteringsåret har vi også hatt økt fokus på arbeidet innenfor avdelingen for indirekte anskaffelser der vi blant annet har implementert rutiner for oppfølging og revisjoner av våre leverandører og et tverrfaglig revisjonsteam bestående av ressurser fra fagområdene trygg vare, økonomi og bærekraft.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning/ skade, på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp virksomhetens faktiske negative konsekvenser og/eller prioriterte vesentlig risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Merk at de prioriterte risikoene dere lister opp i tabellen under vil bli overført til trinn 3 av denne rapporten, hvor dere vil bli bedt om å besvare hvordan dere arbeider med å stanse, forebygge eller redusere den negative påvirkningen.

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjedene Matbransjen og faghandel består av globale og komplekse verdikjeder med kjente utfordringer knyttet til menneskerettigheter og arbeidsforhold. Blant annet er det iboende risiko for barnearbeid, tvangsarbeid, manglende organisasjonsfrihet, overtidsarbeid, lave lønninger og manglende helse, miljø og sikkerhet (HMS) for ansatte.	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Diskriminering Brutal behandling Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelses Marginaliserte befolkningsgrupper Miljø Korrupsjon	Globalt

<p>Risikoprodukter (<i>råvare</i>) Prioriterte risikoprodukter og risikoråvarer som følges ekstra opp i form av varekrav, revisjoner og aktsomhetsvurderinger er blant annet kaffe, te, kakao, soya, palmeolje, frukt og grønt (fra Italia, Portugal og Spania), samt prosesserte tomater og rørsukker. På faghandel er det blant annet varegrupper som tekstil, lyskilder og batterier.</p>	<p>Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Diskriminering Brutal behandling Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelses Marginaliserte befolkningsgrupper Miljø Korrupsjon Dyrevelferd Vann</p>	<p>Globalt</p>
<p>Produkter fra konfliktområder Ved konflikter øker også etiske utfordringer vi som virksomhet må vurdere og håndtere.</p>	<p>Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Diskriminering Brutal behandling Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelses Marginaliserte befolkningsgrupper Korrupsjon</p>	<p>Globalt</p>
<p>Tap av natur og biomangfold</p>	<p>Miljø Dyrevelferd Utslipp Vann</p>	<p>Globalt</p>
<p>Klimaendringer</p>	<p>Miljø Drivhusgasser Energi</p>	<p>Globalt</p>
<p>Uønsket avskoging i leverandørkjeden</p>	<p>Miljø</p>	<p>Globalt</p>

Dyrevelferd	Helse, miljø og sikkerhet Miljø Dyrevelferd	Globalt
-------------	---	---------

Hver av innkjøpsavdelingene har sine egne leverandøroversikter som skal være utgangspunktet for å foreta videre prioriteringer for å jobbe med å hindre brudd på våre etiske retningslinjer for ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Her ser vi på alvorlighetsgrad, omfang og mulighet for påvirkning. Innkjøpsenheten har ulike områder og risikoer basert på hva de kjøper inn. For faghandel er tekstil fra Asia særlig relevant, Coop Trading har mye importvarer av frukt og grønt og dagligvare har utfordringer knyttet nærmere oss her i Norden med kjente negative påvirkninger som sesongarbeidere, lønn og arbeidstid. I tillegg er HR i egen virksomhet, transportvirksomheten og eiendom områder vi har valgt å prioritere i våre aktsomhetsvurderinger.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den negative påvirkningen/skaden ble identifisert og prioritert i denne perioden. b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i denne rapporteringen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor dere har valgt å ikke prioritere disse i det videre arbeidet; c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med; d) om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

a) Rutine ved avtaleinngåelse

Vi har rutine ved inngåelse av nye samarbeid og leverandøravtaler som ivaretar vurderinger for å identifisere mulig risiko med hensyn til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt klima og miljø.

Vurderingen av våre eksisterende samarbeid begynner med en overordnet kartlegging hvor vi ser på risikoland, varenes omsetningsandel, hvorvidt det er egne merkevarer vs. merkevareleverandører og hvor vidt det er et risikoprodukt. Vi benytter Amfori BSCI sin definisjon på risikoland og DFØ (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring). Når vi har gjort den første overordnede kartleggingen har vi en oversikt som er utgangspunktet for videre risikovurderinger. Her arbeider vi i tverrfaglige team og fortsetter vurderingen for hvor er det størst risiko for at det kan forekomme brudd på våre retningslinjer for menneskerettigheter og arbeidsforhold. Vi fortsetter prioriteringen vår basert på terskelverdier som er noe ulike fra de ulike innkjøpsavdeling, samt hensyntar kjennskap til leverandøren og benytter andre eksterne kilder og fagressurser (eks. Etisk handel Norge, OECDs sektorveiledning, Fairtrade).

b) Deler som ikke er dekket i virksomheten

I den overordnede kartleggingen som blir oppdatert hvert år eller annen hvert år (noe ulikt fra avdeling til avdeling), er samtlige leverandører/samarbeidspartnere inkludert. Når vi starter å kartlegge oversiktene med de ulike kildene vi benytter for risikokartlegging, blir de leverandørene som scorer over 60 på Amfori BSCIs risikoscore ikke med videre på prioriteringslisten.

c) Hvordan informasjonsinnhenting, kilder som er benyttet og hvilke interessenter er involvert

For å danne oss et bedre bilde på mulige risikoerforhold og innhente mer informasjon i de ulike aktsomhetsvurderingene våre, benytter vi blant annet informasjonskilder som DFØ har på sine nettsider, Etisk handel Norge sine medlemssider med mer utfyllende informasjon om ulike risikoer, OECDs sektorveiledninger, informasjon fra Fairtrade og fagforeninger i de ulike områdene vi undersøker. Vi innhenter også informasjon fra selskapers nettsider og prøver å danne oss et bilde av om de har policyer, styrende dokumenter og hvilke rutiner de har for å sikre ansvarlighet. Vi ser også på selskapets rapportering og for norske leverandører leser vi for eksempel gjennom den årlige redegjørelsen på aktsomhetsvurderinger (åpenhetsloven). Tilgjengelige revisjonsrapporter og hvilke sertifiseringer selskaper har blir også benyttet i dette arbeidet. Dersom vi opplever at vi har lite informasjon om en leverandør, har vi ved flere av våre aktsomhetsvurderinger sendt ut egen

evalueringsskjema til leverandører der vi stiller spørsmål om leverandørens arbeid med menneskerettigheter og arbeidsforhold. Det er viktig for oss å ha en god dialog med leverandører og skape forståelse for at vi ønsker et godt og tillitsfullt samarbeid og at vi sammen kan bli enige om hva som bør gjøres for å bedre forhold dersom det er nødvendig.

d) Identifisert områder med manglende informasjon for å danne seg et godt bilde

Vi kjøper inn varer fra hele verden og det er mange områder vi ser at vi ikke har god nok informasjon for å forstå risikoforholdene. Dette er et kontinuerlig arbeid, og etter hvert som vi arbeider med aktsomhetsvurderinger ser vi fremgang og muligheter som kan bidra til bedre oversikt og forståelse hos oss og hvordan det videre arbeidet kan utformes enda bedre. Vi ser at det kan være krevende å få tilstrekkelig god og detaljert informasjon om ulike risikoer som er langt unna globalt og som derfor krever lokal kunnskap og forståelse. Ofte blir utfordringene beskrevet som bransjeutfordringer og som utfordringer i et spesifikt geografisk område, og hvordan man da skal arbeide for å forstå vår rolle, påvirkningsmulighet og ansvarsforhold kan være krevende. Vi ser at løsningen på dette kan være å undersøke enda bredere i internasjonale nettverk som kan bistå oss med mer informasjon for å forstå situasjonen, utforske hvilke lokale varslingsmekanismer som finnes og ha enda tettere samarbeid med leverandørene.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø som ble identifisert i kartleggingen i egen virksomhet, leverandørkjeden eller hos forretningsforbindelser i rapporteringsåret og hvordan disse er håndtert

Med lange og komplekse leverandørkjeder er det et omfattende arbeid å få oversikt over den fullstendige faktiske og potensielle negative påvirkning våre innkjøp kan ha på mennesker og miljø. Vi jobber stadig med å få bedre oversikt over dette, blant annet gjennom risikokartleggingen beskrevet over. Vi er også i prosess med å ferdigstille vår doble vesentlighetsanalyse der vi jobber med å kartlegger vår faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Resultatet av denne vil være førende for hvilke bærekrafttemaer vi skal styre etter og rapportere på fremover og et viktig verktøy for å sikre at vi jobber med de riktige og mest vesentlige bærekraftsområdene for Coop.

A woman in a blue lab coat and cap is shown in profile, looking down at a laptop in a laboratory setting. Other people in similar attire are visible in the background, working at their stations. The scene is brightly lit with overhead fluorescent lights.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø:

Prioritert negativ påvirkning/skade	Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjedene Matbransjen og faghandel består av globale og komplekse verdikjeder med kjente utfordringer knyttet til menneskerettigheter og arbeidsforhold. Blant annet er det iboende risiko for barnarbeid, tvangsarbeid, manglende organisasjonsfrihet, overtidarbeid, lave lønninger og manglende helse, miljø og sikkerhet (HMS) for ansatte.
Overordnet mål :	Vi skal redusere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår verdikjede. For å redusere negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold forholder vi oss til og jobber i tråd med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Dette er et arbeid vi er avhengig av å gjøre i samarbeid med våre leverandører, og dialog og leverandøroppfølging om er derfor avgjørende som en del av aktsomhetsprosessen.
Status :	Kontinuerlig arbeid
Mål i rapporteringsåret :	Vi skal ha en risikobasert tilnærming og har startet arbeidet med å identifisere hvilke leverandører, kategorier og produkter som er mest relevant for oss å følge opp nærmere. For oss handler dette om hvor det er størst risiko for at det kan forekomme brudd på våre etiske retningslinjer for ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold og hvor vi har størst påvirkningskraft. I 2023 har vi jobbet systematisk med å etablere gode risikobilder slik at vi kan analysere, prioritere og ta gode beslutninger hvor vi velger å gjennomføre mer inngående aktsomhetsvurderinger.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Innen dagligvare har vi i løpet av rapporteringsåret, vi sammen med Coop Trading og våre partnere i

de nordiske landene, prioritert **aktsomhetsvurdering på ris**. Dette arbeidet ble startet opp på slutten av rapporteringsåret og seks leverandører er inkludert. Aktsomhetsvurderingen er fortsatt tidlig i kartleggingsfasen.

I 2023 har vi også jobbet med saken vedr. **tvangsarbeid i fiskeindustrien i Kina** som Etisk handel Norge gjorde oss oppmerksom på. Det har blitt gjennomført kartlegging av våre samarbeid for å vurdere om det er eventuell tilknytning til det som nevnes i rapporten. Så langt har vi ikke funnet dette, men arbeidet er fortsatt pågående.

På faghandel (se beskrivelse av vår innkjøpsstruktur) har vi i løpet av året gjennomført en overordnet risikokartlegging basert på leverandør, land, innkjøp og med et ekstra fokus på egne merkevarer. Vi har benyttet Amfori BSCI sin klassifisering av risikoland og vurdert de leverandørene som har en score for at det kan forekomme brudd på menneskerettigheter (identifisert mellom 0-60 score). Videre har vi satt som krav at kjøpene må være over kr. 100 000 og det må være egne merkevarer. Dette resulterte i at vi satt igjen med 50 leverandører med risiko eller usikkerhet, fordelt på tre **hovedkategorigrupper; bolig og underholdning, sport og fritid og byggevarer**. Etter grundigere vurdering i form av møter med innkjøpsfunksjoner, gjennomgang av revisjonsrapporter samt ekstern informasjon evnet vi å redusere antallet på listen betraktelig og kom frem til at det var 13 leverandører som vi fortsatt var usikre på, i form av blant annet manglende informasjon. Disse 13 leverandørene fikk tilsendt egenevalueringsskjemaer hvor vi prioriterte å innhente mer informasjon om hvordan de arbeider med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Vi har fått besvarelsene i retur, men er ikke ferdige med gjennomgang og oppfølging av disse. Ingen tiltak er derfor iverksatt, da vi ikke anser oss ferdige med kartleggingen, men vi ser at vi fortsatt må jobbe videre med seks av leverandørene for å få bedre oversikt og vurdere om det er nødvendig med tiltak. I tillegg til de nevnte aktsomhetsvurderingene på faghandel, har også leverandører som befinner seg i risikoland blitt fulgt opp ekstra i henhold til etablert rutiner, blant annet blir flere leverandører i Asia fulgt opp med tett dialog og oppfølging i samarbeid med våre agenter i Asia.

For indirekte anskaffelser (se beskrivelse av vår innkjøpsstruktur) har vi i løpet av 2023 etablert et tverrfaglig revisjonsteam bestående av ressurser fra fagområdene trygg vare, økonomi og bærekraft. **Flere norske leverandører** har blitt prioritert med **fysisk revisjon**. Dette er store og viktige leverandører for oss innen innkjøp av butikkinnredninger og profileringsmaterieil. I tillegg har vi hatt oppfølgingsrevisjoner på revisjoner fra 2022 for å verifisere at de har lukket og implementert tiltak fra funn i forrige revisjon på en tilfredsstillende måte. Egenevalueringer fra leverandørene, innhenting av relevant informasjon samt kjennskap til innkjøper har bidratt til at vi har kunnet stille gode spørsmål for å redusere vår usikkerhet relatert til sosiale forhold. Dette har vært en lærerik prosess for oss, så vel som for de vi har besøkt. Vi har opplevd dette som et positivt og bra tiltak for at vi sammen med våre leverandører kan ha fokus på forbedringer. Ingen store avvik er avdekket, men vi har sett forbedringspotensialer som er påpekt til våre leverandører.

I tillegg til nevnte revisjoner har vi prioritert å gjennomføre en **aktsomhetsvurdering på en tekstilleverandør av uniformer**. Tekstilbransjen har flere kjente risikoer som levelønn, tvangsarbeid, barnarbeid, mangel på organisasjonsfrihet og mindre fokus på helse, miljø og sikkerhet. Gjennom kartleggingen i forkant, møter med Etisk handel Norge, egenevalueringen som leverandøren fylte ut og møter med leverandøren fikk vi bedre forståelse for hvordan det arbeides med tematikken og hvilke tiltak de har for å redusere risikoen for at det skal forekomme brudd på våre retningslinjer. Dette resulterte i at vi avsluttet videre kartlegging og oppfølgingstiltak, da vi anså risikoen for brudd for mindre enn først antatt.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi skal kontinuerlig arbeide for å redusere risikoen for at det forekommer brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår verdikjede. Arbeidet med de påbegynte aktsomhetsvurderingene vil fortsette i 2024. I tillegg vil vi basert på våre risikokartlegginger prioritere å iverksette nye aktsomhetsvurderinger for å grave dypere i våre leverandørkjeder. Revisjonene som er gjennomført blir fulgt opp med oppfølgingsrevisjoner innen seks måneder.

<p>Prioritert negativ påvirkning/skade</p>	<p>Risikoprodukter (<i>råvare</i>) Prioriterte risikoprodukter og risikoråvarer som følges ekstra opp i form av varekrav, revisjoner og aktsomhetsvurderinger er blant annet kaffe, te, kakao, soya, palmeolje, frukt og grønt (fra Italia, Portugal og Spania), samt prosesserte tomater og rørsukker. På faghandel er det blant annet varegrupper som tekstil, lyskilder og batterier.</p>
<p>Overordnet mål :</p>	<p>Vi skal redusere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår verdikjede. For å redusere negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold forholder vi oss til og jobber i tråd med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Dette er et arbeid vi er avhengig av å gjøre i samarbeid med våre leverandører, og dialog og leverandøroppfølging om er derfor avgjørende som en del av aktsomhetsprosessen.</p>
<p>Status :</p>	<p>Kontinuerlig arbeid</p>
<p>Mål i rapporteringsåret :</p>	<p>Risikoprodukter er definert som produkter som er kjent for at det kan forekomme brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjedene. Vi benytter høyrisikoproduktlisten fra DFØ og med utgangspunkt i denne vurderer vi tilføyelser på listen, basert på andre kilder og egen kunnskap om vår verdikjede. For å sikre en systematisk tilnærming, har vi prioritert våre risikoprodukter og identifisert hvilke som krever ekstra oppfølging.</p>

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Innen dagligvare har vi i løpet av rapporteringsåret i samarbeid med Coop Trading og våre partnere i de nordiske landene prioritert **aktsomhetsvurdering på hasselnøtter**. Råvaren er valgt da den har en høy risikoprofil med kjent risiko for sosiale utfordringer og det er vanskelig å få god oversikt i verdikjeden på hvem som produserer, pakker osv. Tyrkia er den største produsenten av hasselnøtter og det er flere kjente risikoer knyttet til Tyrkia som også gjorde at vi ønsket å prioritere hasselnøtter for videre oppfølging i 2023. Seks leverandører ble valgt ut i kartleggingen. Gjennom kartleggingen ble revisjonsrapporter, sertifiseringer, dialog med leverandørene og ekstern innhenting av informasjon benyttet for at vi skulle danne oss et bilde av råvaren. Det har tatt lang tid å få innhentet nok informasjon fra leverandørene, blant annet grunnet ulikt nivå av modenhet for hvilken informasjon de ønsker å dele og forståelse for at det er i samarbeid vi kan bidra til forbedringer. Vi er nesten ferdig med kartleggingen og er i slutfasen for hvilke tiltak som må på plass. Tiltak er derfor ikke besluttet ennå, men vi ser at sertifiseringsordninger vil være et viktig risikoreducerende tiltak for innkjøp av denne råvaren, samt at vi ser at vi vil kunne gjøre en bedre jobb i form av oppfølging om vi ikke fordeler en slik risikoråvare på så mange leverandører som er gjort til nå.

Gjennom eksterne kilder har vi i rapporteringsåret blitt gjort kjent med at det kan ha forekommet brudd på arbeidsrettigheter i **tomatproduksjonen i Spania**. Dette er noe vi derfor har undersøkt nærmere og som vil være en prioritet for oppfølging fremover. Dersom det viser seg at vi ikke har riktig informasjon og har bidratt til at det har forekommet brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår leverandørkjede, skal vi sette inn riktige tiltak for å endre på dette. Denne saken er ikke avsluttet ved utgangen av rapporteringsåret.

En annen sak vi har jobbet med i år er også knyttet til **frukt og grønt og Spania**. Vi mottok en bekymringsmelding om uverdige forhold og som måtte undersøkes nærmere. Vi har hatt tett dialog med den aktuelle leverandøren og dannet oss et godt bilde på hva som kan ha skjedd. Vi mangler fortsatt noen detaljer for å kunne enten avslutte denne saken eller om nødvendig komme med noen tiltak. Vi ser allerede nå at det er viktig å ha fokus på at leverandører og vi som har virksomhet har lik forståelse i hva som står i våre etiske retningslinjer for å redusere at det kan forekomme brudd på disse.

I regi av Etisk handel Norge har det i flere år vært et pågående prosjekt, hvor vi sammen med andre i bransjen, samarbeider for en mer bærekraftig utvikling for **cashewnøtt-sektoren i Vietnam**. I løpet av året har prosjektet trent bønder i ulike moduler, etablert støtteplattformer for bøndene hvor de kan få råd og veiledning. Det har også blitt gjennomført workshop med industrien i Ho Chi Minh, hvor den norske ambassadøren og flere prosjektmedlemmer var til stede. Her ble det diskutert hvordan vi kan oppnå, dokumentere og vurdere bærekraft i de ulike leddene i leverandørkjeden fremover.

I tillegg til de nevnte aktsomhetsvurderingene, følges prioriterte risikoprodukter og leverandører som befinner seg i risikoland ekstra opp i henhold til etablert rutiner. I 2023 hadde Coop Trading 39 leverandører som befinner seg i risikoland og som leverer varer til oss i Norge.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi skal fortsatt ha fokus på de nevnte risikoråvarene og sikre at vi får etablert tiltak der det er nødvendig og følge opp at disse tiltakene fungerer på en god måte. Som et viktig risikoreduserende tiltak stiller vi krav til at en rekke råvarer må være sertifiserte. Vi har laget handlingsplaner for de avvikene vi har avdekket i rapporteringsåret vil følge opp dette i løpet av 2024.

<p>Prioritert negativ påvirkning/skade</p>	<p>Produkter fra konfliktråder Ved konflikter øker også etiske utfordringer vi som virksomhet må vurdere og håndtere.</p>
<p>Overordnet mål :</p>	<p>Vi skal redusere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår verdikjede. For å redusere negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold forholder vi oss til og jobber i tråd med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Dette er et arbeid vi er avhengig av å gjøre i samarbeid med våre leverandører, og dialog og leverandørøppfølging om er derfor avgjørende som en del av aktsomhetsprosessen</p>
<p>Status :</p>	<p>Kontinuerlig arbeid</p>
<p>Mål i rapporteringsåret :</p>	<p>2023 har vært et år preget av krig og uroligheter som kan ha en negativ påvirkning på sosiale forhold i leverandørkjedene. Når det bryter ut krig og konflikter må vi gjennomføre nye og grundigere aktsomhetsvurderinger på aktuelle leverandører som kan være eller bli berørt, der risikoen for at det forekommer brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold kan øke.</p>

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Det har vært flere saker i løpet av året som har krevd ekstra oppfølging av oss. Vi følger norske myndigheters og FNs anbefalinger når det gjelder handel i krig og konfliktområder. Krigen i Ukraina er en konflikt som har krevd nye aktsomhetsvurderinger på aktuelle leverandører for å redusere risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Som en reaksjon på Russlands folkerettsstridige angrep på Ukraina, har EU innført omfattende sanksjoner mot Russland som Norge har sluttet opp om, med noen få nasjonale tilpasninger. Vi følger norske myndigheters anbefalinger og sanksjoner.

Krigen mellom Israel og Hamas har også gjort at vi har måtte gjennomføre grundigere undersøkelser av våre samarbeid i regionen for å gjøre det vi kan for at det ikke skal forekomme brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i våre leverandørkjeder. I krigen mellom Israel og Hamas startet vi kartleggingen med å se på egne merkevarer og eventuell tilknytning til okkuperte områder, deretter utvidet vi kartleggingen til andre merkevarer og eventuell tilknytning til okkuperte områder. I den senere tid har vi utvidet kartleggingen til å etterspørre mer informasjon fra de aktuelle merkevareleverandørene som har virksomhet i Israel om hvordan de arbeider for å redusere risikoen for brudd på menneskerettigheter og arbeidsforhold. Dette er fortsatt pågående og krever jevnlig oppfølging fra våre side.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi skal kontinuerlig arbeide for å redusere risikoen for at det forekommer brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår verdikjede og følge opp dette tett når det oppstår konflikter som øker risikoforhold.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Tap av natur og biomangfold
Overordnet mål :	Vi skal redusere våre negative påvirkning på naturen og økosystemer.
Status :	Påbegynt
Mål i rapporteringsåret :	Grunnet lange verdikjeder med mangel på transparens og innsyn er det vanskelig å fastslå vår faktiske negative påvirkning på naturen i leverandørkjedene per nå. . Et første steg er derfor å forstå mer om den faktiske og potensielle negative påvirkningen i verdikjeden. I rapporteringsåret vil vi jobbe videre med å kartlegge vår negative påvirkning på naturen og økosystem

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

I løpet av rapporteringsåret har vi gjennomført en naturrisikoanalyse, i tråd med rammeverket utviklet av Task Force on Nature-related Financial Disclosures (TNFD). Her startet vi arbeidet med å identifisere våre påvirkninger, avhengigheter og finansielle risikoer forbundet med naturen og økosystemer. Som dagligvare- og handelsaktør har vi en betydelig negativ påvirkning på naturen og økosystem i vår verdikjede. Vi erkjenner at det er et omfattende arbeid å få full oversikt, og derfor er dette noe vi vil jobbe videre med.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Fremover vil vi fortsette arbeidet med å kartlegge påvirkningen vi har på natur og økosystem på tvers av verdikjeden. Basert på innsikten vi opparbeider oss, vil vi jobbe for å redusere vår negative påvirkning på natur og økosystem, både når det gjelder egne merkevarer og ved å stille krav til merkevareleverandører.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Klimaendringer
Overordnet mål :	Vi skal redusere vår negative påvirkning på klima og bidra til å begrense den globale temperaturøkningen i tråd med målsettinger i Parisavtalen.
Status :	Påbegynt
Mål i rapporteringsåret :	Som en stor handelsaktør har vi mange kilder til klimagassutslipp gjennom hele vår verdikjede. Vi har de siste årene jobbet med å kartlegge vår klimapåvirkning gjennom verdikjeden med utgangspunkt i GHG-protokollen. Dette har gitt oss en god oversikt over klimagassutslipp og energibruk i egen virksomhet. Den største delen av Coop Norge konsern sitt totale klimagassutslipp oppstår derimot i leverandørkjedene våre. I rapporteringsåret skal vi starte arbeidet med å kartlegge våre indirekte utslipp i oppstrøms- og nedstrømsaktiviteter som er av betydning (Scope 3-utslipp). Det er et omfattende arbeid å få den totale oversikten over utslippene, men vi forventer at Scope 3 vil være det største utslippsområdet for vår virksomhet i årene fremover. Innkjøp av varer og tjenester (inkludert produksjon av produkter og inngående transport), avfallshåndtering, forretningsreiser og innleide transporttjenester vil være betydelige utslippskilder.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

I 2023 har vi jobbet videre med å redusere våre klimagassutslipp i egen virksomhet (Scope 1 og 2) samt startet arbeidet med å kartlegge en større andel av våre indirekte utslipp (Scope 3) av betydning. Vi har for første gang estimert klimagassutslippene fra alle innkjøpte varer i faghandelsdelen av virksomheten vår, både egne merkevarer og produkter fra merkevareleverandører. I 2023 har vi også estimert klimagassutslippene fra all inngående transportvirksomhet fra utlandet og inn til våre lagerenheter. Å få en god oversikt over disse utslippene er avgjørende for at vi skal kunne sette igang målrettede tiltak som redusere klimabelastningen våre innkjøp har.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi skal fortsette arbeidet med å redusere våre direkte og indirekte klimagassutslipp. Vi skal også jobbe videre med å kartlegge og estimere indirekte klimagassutslipp av betydning i oppstrøms- og nedstrømsaktiviteter. Basert på innsikten vi opparbeider oss, vil vi i samarbeid med leverandører og samarbeidspartnere jobbe for å redusere vår negative påvirkning på klimaet.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Uønsket avskoging i leverandørkjeden
Overordnet mål :	Vi skal arbeide for at våre produkter ikke bidrar til uønsket avskoging.
Status :	Kontinuerlig arbeid
Mål i rapporteringsåret :	Fortsette fokus på å sertifisere aktuelle risikoprodukter og råvarer som bidrar til uønsket avskoging.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Palmeoljen som benyttes i våre egne merkevarer er sporbar og produsert på en ansvarlig måte. På soya skal vi fortsette arbeidet med å bruke sertifisert soya og da med et ekstra fokus på egne merkevarer. På faghandel har vi retningslinjer for å unngå tropisk tømmer i egne merkevarer, og benytter blant annet bambus i kjøkkenartikler av trevirke og andre materialer for hagemøbler for å unngå uønsket avskoging.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Fortsette å opprettholde krav til sertifisert palmeolje og sertifisert soya, og tømmer som ikke bidrar til uønsket avskoging.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Dyrevelferd
Overordnet mål :	Vi skal arbeide for at vi sikrer god dyrevelferd slik at vi leverer varer som er produsert på en ansvarlig og etisk måte.
Status :	Kontinuerlig arbeid
Mål i rapporteringsåret :	Vi skal arbeide for at vi sikrer god dyrevelferd slik at vi leverer varer som er produsert på en ansvarlig og etisk måte.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

I løpet av rapporteringsåret har det vært utfordringer i den norske industrien knyttet til dyrevelferd for oppdrettsfisk og svineopprett. Dette er to saker som har krevd ekstra arbeid for oss å følge opp med leverandører og industrien som helhet. Dette inkluderer kartlegging og tiltak, og vil være noe vi vil jobbe videre med. Vi har hatt et godt samarbeid med leverandører og industrien gjennom året for å sikre at forbedringer kommer på plass der det er nødvendig.

Dyrevelferdskravene våre følger hovedavtalen og varekrav og vurderes og revideres jevnlig. Videre kartlegges status for leverandørene jevnlig med tanke på endringer.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi vil fortsette å ha fokus på å styrke det gode samarbeidet med leverandører og industri da dette er avgjørende for oss for å få til forbedringer på dette området.

Andre tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade:

Beskriv virksomhetens tverrgående tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/ skade på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

God **emballasje** er viktig for å sikre varetrygghet, holdbarhet og håndtering av produktene gjennom verdikjeden. Vi ønsker å være en ledende aktør i bransjen og en pådriver for bærekraftig emballasje og ved å tilslutte oss Grønt Punkts «Plastløftet», har vi forpliktet oss til å jobbe for en mer sirkulær plastøkonomi.

For å oppnå å være ledende aktør for bærekraftig emballasje, utviklet og forankret vi i 2023 en ny emballasjepolicy som gir sentrale føringer for vårt arbeid med emballasje på tvers av virksomheten og vår verdikjede.

- Vi skal redusere emballasjemengdene våre
- Vi skal benytte resirkulerte materialer
- Vi skal benytte fornybare materialer
- Vi skal benytte emballasje som kan materialgjenvinnes
- Vi skal øke fyllingsgraden for alle deler av emballasjesystemet
- Vi skal ha emballasje som fungerer effektivt i hele verdikjeden

Vi skal også designe for kildesortering og setter på avfallsmerkene på vår emballasje i henhold til nasjonal veileder fra Grønt Punkt Norge. Følgende er også føringer for vår bruk av emballasje og plast spesielt:

- Vi skal hjelpe kundene våre til bedre kildesortering – og dermed høyere materialgjenvinning
- Vi skal redusere plastmengdene og kun benytte så mye som nødvendig, men så lite som mulig
- Vi skal finne alternativer til plastemballasje for de produktene hvor emballasjen lett havner i naturen

Matsvinn er et annet tema som vi som en stor dagligvareaktør har en utfordring med og kan bidra med løsninger på. Innen 2025 skal vi redusere matsvinnet i butikk og lager med 30 prosent (basisår 2019). Vi jobber for å redusere matsvinnet gjennom en helhetlig tilnærming på tvers av hele verdikjeden, med særlig fokus på butikk, sortiment og logistikk. Gjennom både økt og forbedret automatisk varebestilling, gode rutiner for rulling, varehåndtering og emballasjearbeid skal vi håndtere varene på en god måte slik at det ikke ender opp som matsvinn.

Som dagligvare- og faghandelsaktør er vår største påvirkning på **natur og økosystem** varene vi kjøper inn for videresalg. I matsektoren er utfordringer som avskoging, overfiske og ødeleggelse av matjord betydelige globalt, og det er ingen tvil om at varene vi selv produserer og kjøper fra merkevareleverandørene har et avtrykk på natur og økosystem. Matsektoren er svært naturintensiv i form av arealbehov. Videre har utvinning av naturressurser og utslipp og forurensing fra industrielle prosesser, i forbindelse med mat- og øvrig vareproduksjon negativ påvirkning på biodiversitet og økosystemer.

I matsektoren benyttes kjemikalier, kunstgjødsel og sprøytemidler som kan forurense både jord, vann og luft, og gi ødelagt matjord, ubrukelige vannkilder og mikroplast i naturen. Mange av de samme utfordringene finner vi i også sektorer som produserer tekstil. Et viktig tiltak for mer bærekraftig landbruk å øke andelen økologisk produksjon der det benyttes mindre sprøytemidler og kunstgjødsel, som i mange tilfeller kan ha en negativ påvirkning på jordkvaliteten. Vi er størst på økologi av dagligvareaktørene i Norge, og vår merkevare Ånglamark har en solid posisjon i markedet som den største merkevaren innenfor økologisk mat. Et annet viktig tiltak er at vi prioriterer norskproduserte varer, da vi i Norge har svært god dyrehelse og friske planter. Vi er den største brukeren av merket «Nyt Norge» og har den laveste andelen importert frukt og grønt i dagligvaremarkedet. «Nyt Norge» merket gjør det enklere for kundene å velge norske produkter.

Frukt og grønt er en særlig intensiv sektor der vi jobber tett med vår felles innkjøpsorganisasjon i Nordens (Coop Trading) avdeling i Spania for å redusere negative påvirkning på natur og økosystem. Coop Trading, sammen med en rekke andre europeiske detaljhandels- og handelsgrupper, bestemte seg i 2023 for å støtte den første fasen av Alliance for Water Stewardship (AWS) Impact Accelerator-prosjektet i Spania. Prosjektet jobber i Huelva- og Doñana-regionen for å gi leverandørene og deres interessenter økt kunnskap og en bedre forståelse av egen påvirkning på felles vannressurser, eget vannforbruk og hvordan de kan samarbeide for å løse vanlige vannutfordringer.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

Coop Norge konsern har gjennom flere år gjennomført tiltak som bidrar til å redusere klimagassutslippene våre og ta oss nærmere reduksjonsmålet. Vi har blant annet skiftet ut fryse- og kjølemedier i butikk og på lager- og industrienheter til mer miljøvennlige alternativ. Videre har vi startet overgangen til lavutslippsløsninger som biogass og elektrisitet i transportvirksomheten vår. Vi har satt i gang tiltak for å redusere og effektivisere energibruken på tvers av hele vår virksomhet og vil fremover øke produksjonen og bruken av fornybare energikilder. Ved vårt sentrallager på Gardermoen (CLog) har vi et av Norges største solcelleanlegg, det er igangsatt elektrifisering av mobile kjøleaggregater og optimalisering av drift av kuldeanlegget, i tillegg til at en varmesentral ble satt i drift i starten av 2023. Via varmesentralen gjenbrukes overskuddsvarme til fjernvarme, som gir det lokale næringslivet en effektiv og miljøvennlig oppvarming. Disse tiltakene skal bidra til at CLog blir Norges første energipositive logistikkcenter.

For å kunne vurdere den totale påvirkningen vi som virksomhet har på klima er det viktig for oss å få en oversikt over indirekte klimagassutslipp av betydning. Dette arbeidet er i prosess og vi vil fremover arbeide for å iverksette tiltak fra de utslippsområdene vi allerede har kartlagt, og som bidrar til størst utslipp i vår verdikjede. Per i dag stiller vi ingen krav til våre leverandører av produkter og tjenester hva gjelder reduksjon av klimagasser, men dette er et virkemiddel vi vil se på. Vi har et reduksjonsmål mot 2025 på tvers av Coop i Norge, men Coop Norge konsern har per 2023 ingen klimastrategi eller interne retningslinjer for reduksjon av klimapåvirkning i vår egen drift eller verdikjede. Vi har heller ikke satt vitenskapsbaserte klimamål (Science Based Targets). Dette er noe vil jobbe med fremover, i tråd med krav i EUs nye standard for bærekraftsrapportering (ESRS).

Se mer om vårt arbeid med natur, miljø og klima i bærekraftsrapporteringen i vår årsrapport for 2023 som blir publisert på coop.no innen juli 2024.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

Vi ser at det stadig blir mer behov for å øke kompetansen rundt sosiale forhold. Som et tiltak har vi i løpet av rapporteringsåret gjennomført fire kurs i ansvarlig innkjøpspraksis i samarbeid med Etisk handel Norge. Over 130 ansatte deltok på kursene som bidro til å gi oss en bredere forståelse for hvordan vår innkjøpspraksis kan påvirke forhold for mennesker i vår verdikjede i en positiv retning. Coop Trading har egen opplæring hos sine innkjøpere og denne blir også tilpasset underveis som nye reguleringer og behov for kunnskapsbygging krever det. Når det gjelder avtaleinngåelser har vi fokus på langsiktige samarbeid. Alle nye avtaleinngåelser må gjennom en vurdering av etterlevelse av våre etiske retningslinjer og våre øvrige varekrav. Vi reviderer våre dokumenter hvert år, og tilpasser dersom nye reguleringer eller svakheter tilsier at vi må gjøre dette. Dette gjelder også våre varekrav som vi stiller på en rekke råvarer i form av sertifiseringer. Blant annet ser vi at flere av sertifiseringene vi etterspør har forbedringspotensial når det gjelder å dekke sosiale forhold godt nok, og dette er noe som vi tar med oss videre for videre diskusjon i 2024.

Det er også behov for mer detaljert informasjon på varenivåer for å få et godt bilde av eksempelvis sammensatte produkter, men også forstå mer av risikoene som kan følge med de ulike produktene. På våre importerte dagligvarer har vi en detaljert oversikt av hovedingredienser, noe som bidrar til å gi oss oversikt og sporbarhet på hva produktene inneholder og hvor de kommer fra. Databasen inneholder også informasjon om opprinnelsesland på ingredienser, unntatt noen få tilsetningsstoffer og krydder som av og til kan ha forskjellige opprinnelsesland og der vi må sjekke opp på batchnivå.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Sertifiseringer gir oss økt trygghet for at produkter framstilles i tråd med anerkjente krav til miljømessige og sosiale forhold. Vi stiller krav om sertifisert råvare for en rekke risikoråvarer, samt krav til tredjepartsrevisjon av frukt og grønt fra land med kjent risiko.

Vi anvender internasjonalt anerkjente sertifiseringsordninger som er basert på omfattende, internasjonalt samarbeid mellom bedrifter og organisasjoner, med ambisiøse krav og åpenhet om metodene som brukes. Sertifiseringsordninger brukes også aktivt for å forbedre varenes miljøegenskaper og for å gi kundene informasjonen de ønsker for å ta gode valg. Sertifiseringsordninger er ikke tilstrekkelig for å sikre at produktene vi selger ikke påvirker mennesker, miljø eller samfunn negativt, men det er et viktig risikoreducerende tiltak. Svanemerket, Rainforest Alliance, Fairtrade, MSC, FSC og GOTS er noen av sertifiseringsordningene vi benytter oss av.

Ved å benytte sertifisering- og merkeordninger reduseres risikoen for blant annet brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Vi er klar over at bruken av sertifiseringer ikke gir oss tilstrekkelig sikkerhet da det forekommer falske revisjoner i globale verdikjeder, men vi ser på dette som et av flere verktøy vi kan benytte for å få en bedre oversikt, øke sporbarheten og trygghet på våre varer.

Se også våre Etske retningslinjer på Coop.no for hvilke revisjoner vi preferer og aksepterer.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

I løpet av rapporteringsåret har vi ikke jobbet aktivt med denne tematikken, men rett til fri fagorganisering og kollektive forhandlinger er et av våre krav i etiske retningslinjer. Det pågående Cashewnøttprosjektet som vi deltar i sammen med andre aktører og Etsk handel Norge, har dette temaet med i sitt arbeid og vi følger dette prosjektet tett.

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Gjennom året har det blant annet blitt drevet kompetanseutvikling intern for relevante fagområder innenfor trygg vare, helse, miljø og sikkerhet og lederutviklingskurs. I tillegg gjennomførte vi i starten av året fire kurs i ansvarlig innkjøpspraksis i samarbeid med Etsk handel Norge. Over 130 ansatte deltok på kursene som bidro til å gi oss gi en bredere forståelse for hvordan vår innkjøpspraksis kan påvirke forhold for mennesker i vår verdikjede i en positiv retning.

Gjennom Coop Solidaritetsfond støtter vi solidaritetsarbeid og kooperative tiltak i utviklingsland og i Norge. Coop Solidaritetsfond har i samarbeid med Norges Vel støttet 3 000 risbønder i Tanzania i overgangen til et mer bærekraftig landbruk. I tillegg har Solidaritetsfondet støttet følgende prosjekter i regi av Norsk Folkehjelp: Minehundsenteret GTC i Sarajevo, utviklings- og sivilsamfunnsprosjekter i Bolivia, Mosambik og Kambodsja og samt Conflict Preparedness and Protection (CPP) i Ukraina hvor støtten har gått til minerydding og beskyttelsesprogram for å beskytte sivile mot eksplosive våpen. Fondet har også gitt støtte til livsopphold, klær og husly til jordskjelvofrene i Syria.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Våre etiske retningslinjer som leverandører må forholde seg til forbyr alle former for korrupsjon, direkte og indirekte. Internt i Coop er retningslinjene beskrevet i dokumentet «Coop Norge SA prinsipper for bærekraftig forretningspraksis». Videre sier Coops gavepolicy at ingen ansatte kan motta gaver i forbindelse med sitt arbeide.

Det er en erkjennelse at det er risiko for korrupsjon og bestikkelser i deler av den globale sektoren vi opererer i. Særlig gjelder dette råvareleddet, produksjon og transportleddet og risikoen er størst i verdensdeler som Asia, Afrika, Sør-Amerika og deler av Europa. Vi ser at det stilles høyere forventninger til dette området i årene fremover og vi vil derfor se nærmere om og hvordan vi kan forbedre dette.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Se mer om vårt arbeid med natur, miljø og klima i bærekraftsrapporteringen i vår årsrapport for 2023 som blir publisert på coop.no innen juli 2024.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåking av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv a) hvem som har ansvar for å overvåke effekten og resultatene av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis, b) hvem som har ansvar for å evaluere virksomhetens implementering og arbeid med aktsomhetsvurderinger, og hvordan evalueringen gjennomføres i praksis:

Coop er en stor organisasjon og det er naturlig for oss at arbeidet med aktsomhetsvurderinger er tverrfaglig da det er mange avdelinger og ulike roller som er involvert i oppfølging og overvåking av resultater. Det kan være alt fra innkjøp, HR, juridisk, transport, trygg vare, salg og marked. Direktør for Økonomi og finans har ansvar for å tilrettelegge for at det foreligger aktiviteter som sikrer at det gjennomføres aktsomhetsvurderinger i daglig, operativ drift. De ulike tiltakene som er besluttet i de ulike aktsomhetsvurderingene følges opp som helhet av arbeidsgruppen som har jobbet med hele den aktuelle prosessen.

Via referansegruppen for ansvarlig innkjøp sikrer vi at de ulike avdelingene følges opp, det være seg risikokartlegging, prioritering og tiltak. Referansegruppen gjennomgår kvartalsvis arbeidet med aktsomhetsvurderinger i sin aktuelle ledergruppe. Referansegruppen for ansvarlig innkjøp ledes av rådgiver bærekraftige innkjøp. To ganger i året blir arbeidet med aktsomhetsvurderinger gjennomgått med leder for risikostyring og internkontroll og til ledergruppen i Coop Norge SA. Styret i Coop Norge SA får orientering om arbeidet i forbindelse med årlig redegjørelse eller om det skjer større hendelser som krever involvering og informasjon til dem.

Sammen med Coop Trading og de andre nordiske Coop-selskapene møtes vi jevnlig for å sikre at våre felles innkjøp og aktsomhetsvurderinger blir fulgt opp på en god måte. I fellesskap blir vi enige om tiltak der det er nødvendig og dette følges opp av vårt felles innkjøpsselskap Coop Trading. Dette innebærer blant annet en fremdriftsplan og hvordan følge opp de prioriterte leverandørene.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør at virksomhetens tiltak for å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning faktisk fungerer

Vi følger opp at effekten av tiltak faktisk fungerer gjennom leverandør oppfølging, det kan være både i form av en oppfølgingsrevisjon eller et møte med aktuelle leverandører som vi har hatt en aktsomhetsvurdering på. Vi mener at et tett og godt samarbeid med leverandører og at vi i fellesskap blir enige om hva som er riktige tiltak er beste løsningen for å få til en endring på området. Dersom ønsket effekt uteblir kan vi justere og tilpasse underveis. Sertifiseringsordninger er i dag et av de tiltakene som vi anser som nyttig for å redusere risiko i flere av varegruppene vi kjøper inn. Dette er ordninger vi vet kan bidra til å redusere risikoer, men vi må likevel vurderer hensiktsmessigheten og potensiell effekt fra sak til sak.

Våre etiske retningslinjer og varekrav blir revidert hvert år for å vurdere om de må tilpasses i forhold til blant annet verdenssituasjoner (eks. krig og konflikt), ny kunnskap og nye lovkrav som blir aktuelle for oss.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheten skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Dialog med interessenter er viktig i arbeidet for å få mer forståelse for ulike utfordringer, men også for å forstå hva som vil være gode tiltak dersom vi har bidratt til brudd på menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold i vår leverandørkjede. Vi har god dialog med Etisk handel Norge gjennom hele året, uavhengig av om det gjelder en spesifikk sak eller mer generelle forhold. Ved ulike saker som oppstår må vi vurdere løpende hvem som kan bistå oss med mer lokal kunnskap og forståelse av ulike risikoforhold. Eksempelvis har vi vært i kontakt med fagforening i Spania for å forstå mer av hvilken informasjon og utfordringer som befinner seg i vår leverandørkjede for frukt og grønt.

I forbindelse med vår vesentlighetsanalyse har vi hatt dialog med fire ulikeinteressenter i Norge for å få vite mer om hva de mener er viktige fokusområder for oss som virksomhet både innenfor sosiale forhold, dyrevelferd og miljø.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Vi kommuniserer om status på vårt arbeid gjennom årlig rapportering til Etisk handel Norge, vår årlige bærekraftsrapportering (GRI) og gjennom vår årlige redegjørelse for aktsomhetsvurderinger for etterlevelse av åpenhetsloven. På coop.no vil vi fremover ha fokus på å ha mer relevant og oppdatert informasjon om bærekraftsarbeidet som gjøres i hele virksomheten. Vi ønsker å være åpne og ærlige om vårt arbeid, både vår positive påvirkning, men også der vi har utfordringer og negative påvirkninger. Dette gir vi også uttrykk for i form av deltakelse på ulike eksterne møter, foredrag og gjennom kontakt med ulike offentlige instanser.

Bærekraftsrapporteringen for Coop Norge konsern er en del av Coops årsrapport for 2023 og vil bli publisert på coop.no innen juli 2024. Rapporteringen er i tråd med rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative (GRI).

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Vi har etablert en egen rutine for henvendelser som kommer inn til oss vedrørende vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger (ref. informasjonskrav i åpenhetsloven). Rutinen involverer kundesenteret, kommunikasjon og relevante innkjøpsenheter/funksjoner basert på hva henvendelsen gjelder. Vi har også etablert en egen beredskapsgruppe per innkjøpsavdeling dersom det skjer uforutsette hendelser rundt ansvarlige innkjøp. I 2023 har vi mottatt syv henvendelser om informasjonskrav knyttet til åpenhetsloven og disse er alle blitt besvart i henhold til rutiner og plikter i åpenhetsloven.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø

I vår rutinebeskrivelse for aktsomhetsvurderinger ligger en beskrivelse av hvordan vi skal gjenopprette ved negative konsekvenser i våre leverandørkjeder. Her er det blant annet beskrevet at vi må vurdere om vi har forårsaket, medvirket eller er direkte forbundet for å finne ut hva som vil være riktig fremgangsmåte for gjenoppretting. Som en stor aktør erkjenner vi også at vår innflytelse er viktig å benytte for å øke forståelse og påvirke eventuelt andre parter til å ha mer fokus på ansvarlighet. Igjen er det viktig for oss å søke råd fra eksterne ressurser som Etisk handel Norge, organisasjoner som har mer kunnskap om lokale forhold og andre relevante fagressurser for få innspill til hvordan vi best kan gjenopprette der det skulle være aktuelt.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

I løpet av rapporteringsåret har vi ikke hatt noen saker der vi har gjenopprettet grunnet av grove brudd på våre retningslinjer. Dialog og tydeliggjøring av hva som må gjøres for å unngå å bidra til eventuelle fremtidige brudd, er verktøyet som er blitt benyttet i løpet av 2023 med de som har vært involvert i våre aktsomhetsvurderinger. Det er dog utfordrende å fange opp alle faktiske og potensielle avvik, og vi jobber systematisk med å forbedre oss på dette området, slik at vi kan avdekke flere saker som er av grov karakter og som krever en gjenoprettelse.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at ansatte i egen virksomhet og andre interessenter, spesielt påvirkede arbeidere samt lokalsamfunn har tilgang til varslingskanaler og klagemekanismer, når det er aktuelt

Vi ser at vi kan forbedre oss på dette området og vil se på muligheten for å etablere en ekstern kanal som er åpen for allmenheten og som vil ivareta eksterne som har behov for å varsle om hendelser som bryter med våre etiske retningslinjer.

Kontaktinformasjon:

Coop Norge SA

Vivian Eide Jektvik, rådgiver bærekraftige innkjøp

vivian.eide.jektvik@coop.no